

Smart mobilitet: Hvordan, hvornår og hvorfor?

Smart mobilitet handler ikke kun om, hvordan vi transporterer os fra A til B, men også hvornår vi gør det. Smart mobilitet i Aarhus har med Early Birds projektet sat fokus på gevinster ved vanebrud i trafikken og bruger resultaterne til at forankre tankegangen hos virksomheder i kommunen og få flere aarhusianere til at køre uden for myldretiden.



Liv Maria Stender,
Aarhus Kommune
livma@aarhus.dk



Gustav Friis,
Aarhus kommune
guf@aarhus.dk

Kommuner og trafikkselskaber i Danmark er for alvor ved at få mobilitetsplanlægning ind under huden. Nordjyllands trafikkselskab ser sig nu som et mobilitets-selskab, og på Djursland har Syddjurs og Norddjurs kommuner allieret sig med Midttrafik og skabt en mobilitetsstrategi for Djursland. Mobilitetsplanlægning er ikke længere forbeholdt de store byer og går nu også på tværs af kommunale skel og organisationer. 'Mobility as a service' er også et begreb, der så småt er ved at vinde indpas i den danske mobilitetsplanlægning og finder blandt andet sit afsæt i en bredere definition af mobilitet, som andet end bare et udtryk for fremkommeligheden i trafikken. Taler man om 'god mobilitet', lægger man bevidst eller ubevidst et kvalitetsmål på mobiliteten og dermed den mobilitets-service, som tilbydes.

Smart mobilitet i Aarhus arbejder med måden, vi ser mobilitet på, og hvordan vi som aarhusianere omsætter ændrede va-

ner til en værdi i hverdagen. Et flagskibsprojekt i Smart mobilitet har været projektet 365 dage på cykel. Early Birds projektet blev skabt for bilister i en anerkendelse af, at den bedste mobilitetsløsning i hverdagen ikke altid findes som et alternativ til bilen, men også kan være en alternativ brug af bilen. Smart mobilitet ønskede med projektet at undersøge, hvordan en lille vaneændring i form af at køre lidt tidligere hjemmefra kan omsættes til værdi i den enkelte families hverdag.

Early Birds

Smart mobilitet inviterede 1. december til 18. december 2015 morgenfriske bilister til at køre tidligere hjemmefra i en periode på tre uger svarende til 14 arbejdsdage. For at være med i forsøget skulle man være bilist fra Beder-Malling, en oplands by ca. 10 kilometer syd for Aarhus, og bilist, der primært kørte i retning mod Aarhus i myldretiden og ofte oplevede kø og ekstra køretid i forbindelse med turen til og fra arbejde. De seks deltagere i "Early Birds" repræsenterede både børnefamilier og et ægtepar på 57.

Deltagerne kørte i forsøgsperioden markant tidligere hjemmefra for at få erfaring med, hvilket afrejsetidspunkt, der bevirkede, at de nåede deres destination uden at møde betydelig trængsel. På bloggen www.earlybirds.smartmobilitet.dk bloggede de deltagende "Early birds" to gange om ugen om deres nye vaner. Smart mobilitet ønskede at indsamle bilisternes viden om, hvornår man skal køre for at undgå kø, og hvordan det at køre tidligere

hjemmefra påvirker hverdagen for deltagerne på bloggen.

"Om eftermiddagen er det skønt at være hjemme lidt før, og der kan måske lige blive tid til et spil og en kop kaffe inden aftensmaden skal klares" – Early Birds-deltager

Early Birds er med sine seks deltagere et lille pilotprojekt, der på sigt kan skales op, for potentialet er stort. Tal fra Aarhus Kommunes rejsetidsmålinger viser, at myldretiden typisk er begrænset til et par timer om morgenen, hvoraf den absolutte spidsbelastning typisk er i tidsrummet fra kl. 7.30-8.30. Den gennemsnitlige tidsbesparelse ved at afslutte sin tur inden klokken 7.00 frem for at køre, når myldretiden er værst, er ca. 40 procent.

Opskalering og forankring via virksomhedssamarbejde

Gode resultater fra mange mobilitetsprojekter er ofte i risiko for at strande og blive glemt, fordi der netop er tale om tidsbegrænsede projekter. Derfor fokuseres der også på både opskalering og forankring af de igangværende projekter. Den 7. april 2016 afholdt Smart mobilitet således et forankringsseminar for sin følgegruppe med fokus på disse emner. Early Birds var blandt de projekter, der blev drøftet, og en af konklusionerne var, at opskalering og forankring med fordel kunne testes i virksomhedsregi.

På baggrund af deltagernes blogindlæg peger meget på, at det at være Early Bird kan være et lille indgreb i hverdagen, der kan give en stor oplevet værdi i forhold

til både tid og fleksibilitet, som vi ved er centrale i valget af transportmiddel og fastholdelsen af vaner.

Der blev berettet om mange værdier i forbindelse med det at køre tidligere, særligt kvalitetstid om eftermiddagen med børnene samt mere ro til at udføre arbejdsopgaver på arbejdet i de tidlige morgentimer blev italesat som værdifulde. Smart mobilitet ønsker at arbejde videre med at få udbredt Early Birds og er i øjeblikket ved at udarbejde en plan for, hvordan vi kan få virksomheder i Aarhus til at tage ejerskab til at eksperimentere med muligheden for, at nogle medarbejdere kan køre tidligere og dermed møde tidligere ind på arbejdspladsen. Ønsket er at inddrage store vidensvirksomheder, så Early Birds sammen med

andre mobilitetsløsninger kan blive en inkorporeret del af virksomhedernes arbejdskultur og på den måde sikre forankring.

Først kontaktes de aarhusianske erhvervs sammenslutninger med henblik på at formidle kontakt til virksomheder, der har eller kan have interesse i et mobilitetsprojekt som dette. Hos virksomhederne vil vi forsøge at få en direktør eller HR-ansvarlig til at eksperimentere med egne transportvaner, og samtidig vil vi foretage en undersøgelse af mulighederne (regler, kultur, mm.) for at påvirke medarbejdernes transportvaner.

Som udgangspunkt kommer Smart mobilitet med et blankt stykke papir og vil drøfte med virksomhederne, hvad der giver mening, at de kan gøre. Det bliver en åben

invitation til virksomhederne med blandt andet følgende budskaber:

- Smart Mobilitet inviterer jer med i et projekt, hvor I og Aarhus Kommune sammen kan sikre bedre fremkommelighed i trafikken.
- Projektets kerne er fleksible transportvaner herunder tidlige køretidspunkter, hjemmearbejde, samkørsel, konvertering af bilture til cykelture mm.
- Fleksible transportvaner øger medarbejdernes trivsel og produktivitet, fordi det mindsker stress og frustration i trafikken.

Forankringsprojektet pågår henover sommeren og i efteråret 2016 på ti virksomheder i Aarhus.

